

Forsætisráðuneytið
Skrifstofa jafnréttismála

Ólafsfirði 3. okt. 2021

Efni: Umsögn Starfsmannafélag Fjallabyggðar um drög að skýrslu og tillögum starfshóps um verðmætamat kvennastarfa og endurmat á virði kvennastarfa

Starfshópur um endurmat á störfum kvenna var skipaður í kjölfar yfirlýsingar ríkisstjórnarinnar sem undirrituð var við gerð kjarasamninga milli ríkis og sveitarfélaga og aðildarfélaga BSRB vorið 2020. Starfshópurinn skilaði drögum að skýrslu í samráðsgátt stjórnvalda þann 7. september sl.

Starfsmannafélag Fjallabyggðar fagnar útgáfu skýrslunnar. Launamunur kynjanna hefur verið til umræðu á Íslandi og í öðrum löndum áratugum saman og gripið hefur verið til ýmissa aðgerða í því skyni að ná fram launajafnrétti. Síðustu ár hafa rannsóknir um launajafnrétti ítrekað bent á að kynskiptur vinnumarkaður er meginorsök kynbundins launamunar.¹ Í nýjustu rannsókn Hagstofunnar, sem tekur til áranna 2008-2020, er þetta staðfest og fjallað um mikilvægi þess að horfa ekki bara á eina tölu þegar fjallað er um launajafnrétti, heldur heildarmyndina.² Skýrsla starfshópsins sem hér er til umfjöllunar er afar mikilvægt innlegg í umræðu og vinnu um launajafnrétti sem fara þarf fram á næstu árum. Í skýrslunni er saga lagaákvæða um launajafnrétti og dómaframkvæmd rakin, en sjónum er einkum beint að því aðalatriði sem ólikt virðismat starfa kvenna og karla er.

Framhaldsskólakerfið þarf nauðsynlega að endurskrifa námskrár stuðningsfulltrúa og leikskólaliða með það að leiðarljósi að gera nám þessara stétta jafnsett námi sjúkraliða og löggiltira iðngreina. Nú í mars sl. færðust félagsliðar upp á 3ja hæfnibrep sem er þá orðið jafngilt. En það dugar ekki til viðhorf og vanmat þessara starfa er afar þungt fyrir í samféluginu en sannarlega hjálpar til að námið er komið á hærra þrep. Dæmi um matartæknanám sem er fyrir nokkur komið á 3ja hæfnibrep en afar þungt að fá störf þeirra metin hærra til launa vegna viðhorfa til eldhússtarfa. Leitað þarf nýrra leiða til að breyta hinum kerfislægu og hefðbundnu kynjaímyndum og unnið um leið gegn neikvæðum staðalímyndum um hlutverk kvenna og karla í samræmi við það sem jafnréttislög kveða á um.³

Í skýrslunni er fjallað um hættuna af því að virðismatskerfi starfa viðhaldi vanmati á störfum kvenna og vísað í fjölmargar rannsóknir því til stuðnings. Mikilvægi gagnsæis og trausts, m.a. með aðkomu starfsfólks og stéttarfélaga að virðismatskerfinu, er einnig áréttuð. Í skýrslunni er litið til annarra landa, einkum Kanada og Nýja-Sjálands sem fyrirmyn dir. Þar hafa stjórnvöld gripið til forvirkra aðgerða til

¹ Launamunur karla og kvenna (2015) Vefslóð: https://www.stjornarradid.is/media/velferdarraduneyti-media/media/rit-og-skyrslur-2015/launamunur_karla_og_kvenna_19052015b.pdf

² Hagtíðindi, launamunur karla og kvenna 2008-2020 (2021) Vefslóð: <http://hagstofan.s3.amazonaws.com/media/public/2021/93d565e8-b337-4013-9fee-855b080681f4.pdf>

³ Kynbundið nám í framhaldsfræðslunni (2019) <http://hdl.handle.net/1946/32376>